

പതിനാറാം കേരള നിയമസഭ

ഒന്നാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്രചിഹ്നമിടാത്ത ചോദ്യം നമ്പർ: 528

23-06-2026-ൽ മറുപടിയ്ക്ക്

വികസന പദ്ധതികളിലെ പാരിസ്ഥിതിക ഉത്തരവാദിത്തം

ചോദ്യം ഉന്നയിച്ച അംഗങ്ങൾ

ശ്രീ. ഷിബു തെക്കംപുറം
ശ്രീ. തോമസ് ഉണ്ണിയാടൻ
ശ്രീ. വർഗ്ഗീസ് മാമ്മൻ

മറുപടി നൽകിയ മന്ത്രി

ശ്രീ. സണ്ണി ജോസഫ്
(വൈദ്യതി, പരിസ്ഥിതി - പാർലമെന്ററികാര്യ
വകുപ്പ് മന്ത്രി)

(എ) പാരിസ്ഥിതിക സമ്പത്ത് കൊണ്ട് ലോക ഭൂപടത്തിൽ സ്ഥാനം പിടിച്ച കേരളത്തിൽ വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളും പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണവും പരസ്പര പൂരകങ്ങളാണെന്ന സന്ദേശം ജനങ്ങളിലേക്കെത്തിക്കാനുള്ള പദ്ധതികൾ പരിസ്ഥിതി വകുപ്പ് വിഭാവനം ചെയ്യുന്നുണ്ടോ; ഉണ്ടെങ്കിൽ വ്യക്തമാക്കാമോ;

മറുപടി: ഉണ്ട്. അതിനായി നിരവധി പദ്ധതികൾ പരിസ്ഥിതി കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന ഡയറക്ടറേറ്റ് നടപ്പിലാക്കുന്നു.

ഭൂമിത്രസേന ക്ലബുകൾ - കോളേജ്, ഹയർ സെക്കൻഡറി തലങ്ങളിൽ 459 ക്ലബുകൾ സ്ഥാപിച്ച് വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് പരിസ്ഥിതി വിദ്യാഭ്യാസവും, പ്രാദേശിക പരിസ്ഥിതി പ്രശ്നങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കാനും പരിഹാര പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പങ്കാളിത്തവും ഉറപ്പാക്കുന്നു. സുസ്ഥിര ജീവിതശൈലി സ്വീകരിക്കാനും, വിദ്യാർത്ഥികളുടെ കുടുംബങ്ങളിലും സമൂഹത്തിലും പരിസ്ഥിതി സന്ദേശവാഹകരായി പ്രവർത്തിക്കാനും വിദ്യാർത്ഥികളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയാണ് ഈ പദ്ധതിയുടെ ലക്ഷ്യങ്ങൾ. ക്ലബുകൾ വഴി പരിസ്ഥിതി ദിനാചരണങ്ങൾ, പരിശീലനങ്ങൾ, പ്രാദേശിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നിവ സംഘടിപ്പിക്കുന്നു.

പാരിസ്ഥിതികം - സർക്കാരിതര സമൂഹ്യ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും, വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങൾ, ശാസ്ത്ര സംഘടനകൾ മുതലായവയുടെ സഹകരണത്തോടെ സംസ്ഥാന തലത്തിൽ കർമ്മ പദ്ധതിയിലൂന്നിയ പരിസ്ഥിതി അവബോധനവും സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങളും നടപ്പിലാക്കുന്നു.

പരിസ്ഥിതി ദിനാചരണങ്ങൾ - ലോക പരിസ്ഥിതി ദിനം ഉൾപ്പെടെ ദേശീയ-അന്താരാഷ്ട്ര തലത്തിൽ പ്രഖ്യാപിച്ച പാരിസ്ഥിതിക പ്രാധാന്യമുള്ള ദിനങ്ങളുടെ സമുചിതമായ ആചരണത്തിലൂടെ ജനങ്ങളിൽ പരിസ്ഥിതി അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുന്നു.

പരിസ്ഥിതിമിത്രം അവാർഡുകൾ - പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ മികച്ച സംഭാവനകൾ നൽകിയ വ്യക്തികൾക്കും സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും അവാർഡുകളും പ്രോത്സാഹനങ്ങളും നൽകുന്നു.

മറ്റ് പരിസ്ഥിതി ബോധവൽക്കരണ പരിപാടികൾ - പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ, ഡോക്യുമെന്ററികൾ, സോഷ്യൽ മീഡിയ ക്യാമ്പയിനുകൾ, പരിശീലനങ്ങൾ, ശില്പശാലകൾ എന്നിവ വഴി പരിസ്ഥിതി ബോധവൽക്കരണവും കാലാവസ്ഥാ മാറ്റത്തെക്കുറിച്ചുള്ള അവബോധവും ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നു.

(ബി) കാലാവസ്ഥ വ്യതിയാനത്തിന്റെ ഫലമായുണ്ടാകുന്ന വെള്ളപ്പൊക്കം, തീരശോഷണം, മണ്ണിടിച്ചിൽ, പാരിസ്ഥിതിക അപചയം എന്നിവ നേരിടുന്നതിന് വേണ്ടി പരിഗണിക്കുന്ന ഹ്രസ്വ-ദീർഘകാല പദ്ധതികൾ എന്തെല്ലാമെന്ന് അറിയിക്കാമോ;

മറുപടി:

കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനം മൂലം വർദ്ധിച്ചു വരുന്ന വെല്ലുവിളികളെ നേരിടുന്നതിന് ശാസ്ത്രീയ പഠനങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സംസ്ഥാന പരിസ്ഥിതി കാലാവസ്ഥ വ്യതിയാന ഡയറക്ടറേറ്റ് 2023-30 കാലയളവിലേക്കുള്ള പുതുക്കിയ സംസ്ഥാന കാലാവസ്ഥ വ്യതിയാന കർമ്മ പദ്ധതി (KSAPCC) തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ആയതിൽ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ കാലാവസ്ഥ പ്രൊഫൈൽ, സംയോജിത കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന ദുർബലത വിശകലനം, ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകളിൽ നിന്നുമുള്ള ശുപാർശകൾ എന്നിവ വിശകലനം നടത്തി മുൻഗണന അർഹിക്കുന്ന മേഖലകളിൽ കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന അനുരൂപീകരണത്തിനുള്ള തന്ത്രങ്ങൾ കണ്ടെത്തി പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇതിൽ ഭൂവിനിയോഗ ആസൂത്രണവും സോണിംഗും, സുസ്ഥിര തീര സംരക്ഷണം, ദുർബല വിഭാഗങ്ങളുടെ പുനരധിവാസം, പ്രളയാഘാതം കുറയ്ക്കുന്നതിനുവേണ്ട സുസ്ഥിര ഡ്രെയിനേജ് സംവിധാനങ്ങൾ, സംയോജിതവും ആസൂത്രണവുമായ തീരദേശ പരിപാലനം, കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന നിരീക്ഷണവും വിവരശേഖരണ വിനിമയ സംവിധാനങ്ങളും, കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തിനനുസൃതമായ പ്രാദേശിക ആസൂത്രണവും ഭരണവും, കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന അവബോധനവും വിദ്യാഭ്യാസവും എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്നു.

2023-24 മുതൽ 2030-31 സാമ്പത്തിക വർഷം വരെ 12420 കോടി രൂപയ്ക്കുള്ള വിവിധ പദ്ധതികൾ SAPCC 2.0 -യിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി വിഭാവനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

KSAPCC 2023-2030 -ൽ സമഗ്ര ജലവിഭവ മാനേജ്മെന്റ്, വാട്ടർഷെഡ് അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള മണ്ണ്-ജല സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, മഴവെള്ള സംഭരണം, പ്രകൃതിദത്ത നീരൊഴുക്ക് പാതകളുടെ പുനരുദ്ധാരണം, കുന്നിൻപ്രദേശങ്ങളിലെ ചരിവ് സ്ഥിരത ഉറപ്പാക്കൽ, ഭൂവിനിയോഗ ആസൂത്രണം, ദുരന്തസാധ്യതാ മേഖലകളുടെ ശാസ്ത്രീയ മാപ്പിംഗ്, തീര-നദീതട സംരക്ഷണം, കാലാവസ്ഥാ പ്രതിരോധ ശേഷിയുള്ള

അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനം എന്നിവയും പ്രധാന ഇടപെടലുകളായി നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്.

സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ഹരിതഗൃഹ വാതക ഉദ്യമന നിർണ്ണയം അനിവാര്യമാണ് എന്ന് കണ്ടെത്തി ക്രോഡീകരിച്ച് വിശദമായ സംസ്ഥാന ഹരിതഗൃഹ വാതക ഉദ്യമന, നിർണ്ണയ റിപ്പോർട്ട് (Kerala Green House Gas (GHG) Report), 'കാർബൺ ന്യൂട്രൽ കേരളം 2050' മാർഗരേഖ (Kerala Carbon Neutral Pathway 2050) പരിസ്ഥിതി കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന ഡയറക്ടറേറ്റ് തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

Ease of Doing Business -ന്റെ ഭാഗമായി കേരള സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ എല്ലാ സേവനങ്ങളും Phoenix എന്ന ഓൺലൈൻ പോർട്ടൽ വഴി ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുള്ളതോടൊപ്പം, അവ കേരള സർക്കാരിന്റെ K-SWIFT ഏകജാലക അനുമതി സംവിധാനവുമായും സംയോജിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

(സി) സാമ്പത്തിക വളർച്ച ലക്ഷ്യമിട്ടുള്ള വികസന പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പാരിസ്ഥിതിക ഉത്തരവാദിത്വത്തോടൊപ്പമുള്ള ജല സംരക്ഷണം, നദീസംരക്ഷണം, മാലിന്യ സംസ്കരണം, കാലാവസ്ഥാ പ്രതിരോധം എന്നിവയ്ക്ക് ഊന്നൽ നൽകാൻ ശ്രമങ്ങളുണ്ടാകുമോ; വ്യക്തമാക്കാമോ;

മറുപടി: കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനം മൂലം വർദ്ധിച്ചു വരുന്ന വെല്ലുവിളികളെ നേരിടുന്നതിന് ശാസ്ത്രീയ പഠനങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സംസ്ഥാന പരിസ്ഥിതി കാലാവസ്ഥ വ്യതിയാന ഡയറക്ടറേറ്റ് 2023-30 കാലയളവിലേക്കുള്ള പുതുക്കിയ സംസ്ഥാന കാലാവസ്ഥ വ്യതിയാന കർമ്മ പദ്ധതി (KSAPCC) തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ആയതിൽ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ കാലാവസ്ഥ പ്രൊഫൈൽ, സംയോജിത കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന ദുർബലത വിശകലനം, ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകളിൽ നിന്നുമുള്ള ശുപാർശകൾ എന്നിവ വിശകലനം നടത്തി മുൻഗണന അർഹിക്കുന്ന മേഖലകളിൽ കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന അനുരൂപീകരണത്തിനുള്ള തന്ത്രങ്ങൾ കണ്ടെത്തി പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇതിൽ ഭൂവിനിയോഗ ആസൂത്രണവും സോണിംഗും, സുസ്ഥിര തീര സംരക്ഷണം, ദുർബല വിഭാഗങ്ങളുടെ പുനരധിവാസം, പ്രളയാഘാതം കുറയ്ക്കുന്നതിനുവേണ്ട സുസ്ഥിര ഡ്രെയിനേജ് സംവിധാനങ്ങൾ, സംയോജിതവും ആസൂത്രണവുമായ തീരദേശ പരിപാലനം, കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന നിരീക്ഷണവും വിവരശേഖരണ വിനിമയ സംവിധാനങ്ങളും, കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തിനനുസൃതമായ പ്രാദേശിക ആസൂത്രണവും ഭരണവും, കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന അവബോധനവും വിദ്യാഭ്യാസവും എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്നു.

2023-24 മുതൽ 2030-31 സാമ്പത്തിക വർഷം വരെ 12420 കോടി രൂപയ്ക്കുള്ള വിവിധ പദ്ധതികൾ SAPCC 2.0 -യിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി വിഭാവനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

KSAPCC 2023-2030 -ൽ സമഗ്ര ജലവിഭവ മാനേജ്മെന്റ്, വാട്ടർഷെഡ് അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള മണ്ണ്-ജല സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, മഴവെള്ള സംഭരണം, പ്രകൃതിദത്ത നീരൊഴുക്ക് പാതകളുടെ പുനരുദ്ധാരണം, കുന്നിൻപ്രദേശങ്ങളിലെ ചരിവ് സ്ഥിരത ഉറപ്പാക്കൽ, ഭൂവിനിയോഗ ആസൂത്രണം, ദുരന്തസാധ്യതാ മേഖലകളുടെ ശാസ്ത്രീയ

മാപ്പിംഗ്, തീര-നദീതട സംരക്ഷണം, കാലാവസ്ഥാ പ്രതിരോധ ശേഷിയുള്ള അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനം എന്നിവയും പ്രധാന ഇടപെടലുകളായി നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്.

സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ഹരിതഗൃഹ വാതക ഉദ്യമന നിർണ്ണയം അനിവാര്യമാണ് എന്ന് കണ്ടെത്തി ക്രോഡീകരിച്ച് വിശദമായ സംസ്ഥാന ഹരിതഗൃഹ വാതക ഉദ്യമന, നിർണ്ണയ റിപ്പോർട്ട് (Kerala Green House Gas (GHG) Report), 'കാർബൺ ന്യൂട്രൽ കേരളം 2050' മാർഗരേഖ (Kerala Carbon Neutral Pathway 2050) പരിസ്ഥിതി കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന ഡയറക്ടറേറ്റ് തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

Ease of Doing Business -ന്റെ ഭാഗമായി കേരള സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ എല്ലാ സേവനങ്ങളും Phoenix എന്ന ഓൺലൈൻ പോർട്ടൽ വഴി ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുള്ളതോടൊപ്പം, അവ കേരള സർക്കാരിന്റെ K-SWIFT ഏകജാലക അനുമതി സംവിധാനവുമായും സംയോജിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

(ഡി) വിദ്യാലയങ്ങളിലെയും ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസ രംഗത്തെയും പാഠ്യ പദ്ധതിയിൽ പരിസ്ഥിതിക്കും സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾക്കും കൂടുതൽ പ്രാമുഖ്യം നൽകുന്നതിന് വിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പുമായി ചേർന്ന് പദ്ധതി ആവിഷ്കരിക്കുമോ;

മറുപടി: ഉണ്ട്. ഇതിനായി പരിസ്ഥിതി കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന ഡയറക്ടറേറ്റ് വിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പുമായി ചേർന്ന് ആരംഭിച്ചിട്ടുള്ള പ്രധാന പദ്ധതിയാണ് ഭൂമിത്രസേന ക്ലബ്ബുകൾ, നിലവിൽ സംസ്ഥാനത്തുടനീളമുള്ള ഹയർ സെക്കണ്ടറി സ്കൂളുകളിലും കോളേജുകളിലുമായി 459 ഭൂമിത്രസേന ക്ലബ്ബുകൾ ഔദ്യോഗികമായി രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത് പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നു.

പരിസ്ഥിതി അവബോധ പരിപാടികൾ (സെമിനാർ, വർക്ക്ഷോപ്പ്, ക്യാമ്പുകൾ), പരിസ്ഥിതി ദിനാചരണങ്ങൾ, മാലിന്യ നിയന്ത്രണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, ജലസംരക്ഷണ പദ്ധതികൾ, ഹരിത പ്രോട്ടോക്കോൾ സ്വീകരിക്കൽ, കാർബൺ ഉദ്യമനം കുറയ്ക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ, പരിസ്ഥിതി ഓഡിറ്റുകൾ (Energy/Water/Waste Auditing), തുടങ്ങിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആണ് ഭൂമിത്രസേന ക്ലബ്ബുകൾ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നത്.

ഭൂമിത്രസേന പദ്ധതിയുടെ ഫലപ്രദമായ നടത്തിപ്പിനും നിരീക്ഷണത്തിനുമായി സംസ്ഥാനതലത്തിൽ പരിസ്ഥിതി വകുപ്പ് സെക്രട്ടറി അധ്യക്ഷനായി സ്റ്റേറ്റ് ലെവൽ എൻവയോൺമെന്റൽ അവയർനസ് ഇവാല്യൂവേഷൻ കമ്മിറ്റി (SLEAEC) രൂപീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

(ഇ) സംസ്ഥാനം നേരിടുന്ന ഗുരുതരമായ പാരിസ്ഥിതിക വെല്ലുവിളികളെ നേരിടുന്നതിനായുള്ള പാരിസ്ഥിതിക ആസൂത്രണത്തിലും ദുരന്ത പ്രതിരോധ മാർഗ്ഗങ്ങളിലും സാമൂഹ്യപങ്കാളിത്തം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിന് എന്തെല്ലാം പ്രവർത്തനങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുമെന്ന് അറിയിക്കാമോ?

മറുപടി: സംസ്ഥാനത്ത് പരിസ്ഥിതിയെക്കുറിച്ചുള്ള അവബോധം വളർത്തുന്നതിനും പരിസ്ഥിതി കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന ഡയറക്ടറേറ്റ് കാര്യക്ഷമമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആസൂത്രണം ചെയ്തു നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്. പരിസ്ഥിതി വിഷയങ്ങളിൽ സെമിനാറുകൾ,

ശില്പശാലകൾ, പ്രഭാഷണങ്ങൾ, പ്രകൃതി ക്യാമ്പുകൾ, പാരിസ്ഥിതികമായി പ്രാധാന്യമുള്ള പ്രദേശങ്ങളിലേക്കുള്ള ഫീൽഡ് സന്ദർശനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കൽ, പ്രധാന പാരിസ്ഥിതിക ദിനങ്ങളുടെ ആചരണം, ശുചിത്വ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, ജല ഗുണമേന്മ നിരീക്ഷണം, മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, പ്രാദേശികമായി പ്രസക്തമായ പഠന റിപ്പോർട്ടുകൾ തയ്യാറാക്കൽ തുടങ്ങിയ വൈവിധ്യമാർന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും സർക്കാരിതര സാമൂഹ്യ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും പങ്കാളിത്തത്തോടെ സംഘടിപ്പിച്ചു വരുന്നു.

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ